

FIȘA DISCIPLINEI

LIMBA IZVOARELOR, II – LATINĂ / LANGUAGE OF HISTORICAL SOURCES, II – LATIN

Anul universitar 2025-2026

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	Istorie și Filosofie
1.3. Departamentul	Departamentul de Istorie Medievală, Premodernă și Istoria Artei
1.4. Domeniul de studii	Istorie
1.5. Ciclu de studii	Licență
1.6. Programul de studii / Calificarea	Istorie, Arhivistică, Arheologie
1.7. Forma de învățământ	Zi

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Curs optional 2: Limba izvoarelor II - latină				Codul disciplinei	HLR1405
2.2. Titularul activităților de curs			Lect.dr. I. Damian				
2.3. Titularul activităților de seminar							
2.4. Anul de studiu	II	2.5. Semestrul	4	2.6. Tipul de evaluare	C	2.7. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	2	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/ laborator/ proiect	0
3.4. Total ore din planul de învățământ	28	din care: 3.5. curs	28	3.6 seminar/laborator	0
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					2
Tutoriat (consiliere profesională)					3
Examinări					2
Alte activități					
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				47	
3.8. Total ore pe semestru				75	
3.9. Numărul de credite				3	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Nu este cazul
4.2. de competențe	Nu este cazul

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală de curs dotată cu aparatură de video proiecție și tablă
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală de curs dotată cu aparatură de video proiecție și tablă

6.1. Competențele specifice acumulate¹

Competențe profesionale /esențiale	• Regăsirea informației despre trecutul istoric în izvoarele documentare și literare latine • Elemente de gramatică latină: conjugarea verbelor latine • Comprehensiunea textelor documentare medievale în limba latină • Descifrarea și transcrierea manuscriselor medievale latinești • Prezentarea orală și scrisă, în limba română, a cunoștințelor referitoare la această disciplină utilizând terminologia de specialitate
Competențe transversale	• Îndeplinirea la termen, riguroasă și responsabilă, în condiții de eficiență și eficacitate, a sarcinilor profesionale • Respectarea principiilor eticii activității științifice, aplicarea riguroasă a regulilor de citare și respingerea plagiatului • Căutarea, identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare • Conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue

6.2. Rezultatele învățării

Cunoștințe	Studentul cunoaște elemente de bază ale limbii latine, are noțiuni de bază legate de lucrul cu documentele medievale latine
Aptitudini	Studentul este capabil să înțeleagă și să traducă un text latinesc, redactat sub forma unui document medieval
Responsabilități și autonomie	Studentul are capacitatea de a lucra independent cu documente medievale latine pentru a extrage informația istorică

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	• Cunoașterea și folosirea limbii latine ca instrument de studiu al izvoarelor istorice, în special a celor medievale
7.2 Obiectivele specifice	• Cunoașterea specificului gramatical al limbii latine (vocabular de bază, morfologie), familiarizarea cu particularitățile latinei medievale • Analiza morfologică a cuvintelor din textele documentare medievale în limba latină • Deprinderea lexicului de bază a limbii latine clasice și a terminologiei uzuale în Evul Mediu • Analiza istorico-filologică a textelor documentare medievale în limba latină • Deprinderea studenților cu metodologia descifrării izvoarelor latine elaborate în Evul Mediu

¹ Se poate opta pentru competențe sau pentru rezultatele învățării, respectiv pentru ambele. În cazul în care se alege o singură variantă, se va șterge tabelul aferent celeilalte opțiuni, iar opțiunea păstrată va fi numerotată cu 6.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Verbul latin: indicativul imperfect. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	Cursul are un pronunțat caracter practic, bazându-se pe exemplificări din texte latine, antice și medievale; în acest sens, sunt folosite ediții de surse istorice, dicționare și glosare, precum și planșe cu reproduceri de documente medievale latine, din albume de paleografie
2. Verbul latin: indicativul mai mult ca perfect. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
3. Verbul latin: indicativul perfect. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
4. Verbul latin: viitorul. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
5. Pronumele personale și cele reflexive în latină. Pronumele relativ-interogative. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
6. Pronumele demonstrative latine. Pronume compuse. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
7. Pasivul verbelor latine. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale	
8. Participii: prezent, trecut și viitor. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
9. Comparația adjectivelor și adverbilor latine. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
10. Conjunctivul verbului latin. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
11. Verbe deponente, verbe semideponente. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
12. Gerunzii și gerundive. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
13. Infinitive, construcții infinitivale cu acuzativul și nominativul. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	
14. Coordonarea și subordonarea propozițiilor în latină. Lectură de texte latine conținând elemente ale lexicului de bază și terminologie specifică documentelor medievale	Prelegere. Lectura de texte latine. Exerciții gramaticale și paleografice	

Bibliografie:

- Gramatici ale limbii latine
- Guțu Gheorghe, *Dicționar latin-român*. București : Humanitas, 2020.
- Andea Susana, Dincă Adinel-Ciprian, Gross Lidia, Răduțiu Aurel, *Glosar de latină medievală a documentelor care ilustrează istoria Transilvaniei, Moldovei și Munteniei*, Vol. I. București : Editura Academiei Române, 2010.
- Bartal Antal, *Glossarium mediae et infimae Latinitatis Regni Hungariae*. Lipsiae [Leipzig] : Teubner ;Budapest : Franklin-Társulat, 1901.
- S. Jako, R. Manolescu, *Scrierea latină în Evul Mediu*, București, 1971.
- Collart Jean, *Histoire de la langue latine*. Paris : Presses Universitaires de France, 1967.
- Herman József, *Latin vulgaire - latin tardif : actes du Ier Colloque international sur le latin vulgaire ettardif, Pécs, 2-5 septembre 1985*. Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 1987.
- Stotz Peter, *Handbuch zur lateinischen Sprache des Mittelalters*. München, 1996-2004.
- *Documenta Romaniae Historica. C. Transilvania*. Vol. X-XVII. (1351-1390). București, 1977-2020.
- *Documente privind istoria României. C. Transilvania*. I-IV. /1075-1350/. [Buc.] 1951-1955.
- Rusu, Adrian, Pop, Ioan Aurel Pop, Drăgan, Ioan, *Izvoare privind evul mediu românesc. Țara Hațegului în secolul al XV-lea, I, (1402-1473)*, Cluj-Napoca, 1989

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare	Observații
Bibliografie		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

- Conținutul disciplinei este elaborat în acord cu bibliografia de specialitate, românească și internațională

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Rezolvarea unor subiecte de gramatică	Examen scris	50%
	Descifrarea și transcrierea unui fragment dintr-un document medieval în limba latină	Examen scris	50%
10.5 Seminar/laborator			
10.6 Standard minim de performanță			
• Obținerea unui punctaj minim cumulat de 51% din punctajul maxim de 100%			

11. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)²

	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă							
								

² Păstrați doar etichetele care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivesc disciplinei și ștergeți-le pe celelalte, inclusiv eticheta generală pentru *Dezvoltare durabilă* - dacă nu se aplică. Dacă nicio etichetă nu descrie disciplina, ștergeți-le pe toate și scrieți "Nu se aplică".